

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Stephano Die[n]si episc.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

VITA STEPHANI PRIMO CARTHVSIANI
INDE EPISCOPI DIENSIS. EAM VITAM CVM

*rhythmicè quidam scripsisset, & idcirco obscure, alius prosa reddidit, cuius no-
men me latet. Est autem historia lectu digna. Stylum vbi visum
est, nonnihil expoliuit Fr. Laur. Surius, adiecto ad
marginem capitum numero.*

7. Septēbris.
Cap. 1.
Patria Ste-
phani.
Parentes
nobiles.

Sextis ferijs
infans absti-
net ab vber-
ibus.

Luc. 1.

Mirè profi-
cit in literis
& pietate.

Cap. 2.

1. Cor. 6.
Abstinet à
carnibus.

Thren. 3.

Incumbit
operibus
miserico-
diæ.

Cap. 3.

V G DVNI, quæ est Galliarum vrbs præclara & celebris, Stephanus ortus est. Cuius pater dominus de Castellione, & sanguinis & religionis nobilitate fuit insignis, quem admodum & vxor eius. Itaque tales & tam boni parentes, talem nobis filium procreârunt. Solet enim arbor bona suauiores proferre fructus. Porrò ab ipsis incunabulis signis quibusdam ostensum est, qualis quandoquæ Dei seruus esset futurus: quæ non absurdum fuerit paucis annotare. Prius enim cœpit cum Christo crucifigi, quàm quicquam posset eloqui. Etsi autem fortassis incredibile videatur, tamen constat eum adhuc infantem, cùm nutritricis lacte aleretur, sextis ferijs prorsus eam alimoniam recusasse, ijsque diebus ieiunum permansisse. Quod vbi parentes & noti didicere, & suis quoquæ oculis conspexere, manum Domini iam in eo operari cernentes, quod olim de beatissimo Domini Baptista dictum fuit, cogebantur etiam ipsi dicere: Quid putas puer iste erit? Inde verò abstractus ab vberibus, in ipsa pueritia à parentibus per discēdis literis est admotus. Ibi beatus puer & gratia plenus, & ingenio pollens naturali, in scholis nō solum supra ætatem præ coætaneis suis magnos habebat in studijs progressus, verum etiam mirum in modum docilem, modestum, humilem & amabilem omnibus se exhibens, vitæ futura perfectionem quasi naturaliter inchoare videbatur. Bibebat quotidie aquas sapientiæ salutaris, & in dies seipso fiebat prudentior. Annis puer, moribus senex & moratus, omnis lasciuia puerilis ignarus. In ipsa autem morū disciplina & virtutum profectu, docente eum & imbunte sua vnctione Spiritu sancto, etiam eos omnes, à quibus docebatur, excelluit.

Postquàm verò à pueritia migravit ad adolescentiam, manifestius apparere cœpit, quid esset in eo, & gratia Dei in illo vacua non videri. Cùm enim re ipsa comperiret religiosus & nobilis adolescens, in maligno & quodam vitiorum præcipitio mundū hunc positum esse: illud quoquæ Apostoli perpēderet, Escā ventri, & ventrem escæ, Deum autem & hunc & hanc destructurum: prorsus sibi esu carniū voluit esse interdīctum. Stupebant omnes, raram admirabantur virtutem, eoquæ magis, quo illa minus esset inter seculares, præcipuè nobiles & diuites, vñtata. Videre tum licebat multorum cordium reuelati cogitationes. Alij enim, ijsque sanum sapientes, adolescentis abstinentiam & animi constantiam suspiciebant. Plerique, quæ carnis sunt, sapientes, ab animi leuitate illud institutū proficisci suspicabātur. Verum ille sine consilio nihil agebat. Consultorem habebat prophetam, ita dicentem: Bonum est viro, cùm portauerit iugum ab adolescentia sua. Quod enim multis prohdolor accidere solet in illa seruescente ætate, vt mentem blandæ suggestionis vento pulsante, pudoris naufragium faciant: id ille pauidus anteuertit, iam pridem castitatis amore medullitis concepto, vt pectus virtutibus munitum, nulla turpi cogitatione contaminaretur. Addebat verò virtutes virtutibus, & cōtinenter turrim ædificabat, cuius in ipsis cunis iam fundamenta collocauerat. Crescebant virtutum fructices, quos in eius pectore Christi gratia plantauerat, & fructus ferebant in vitam sempiternam. Ieiunabat propensius & orabat, & quantum licebat, in misericordiæ opera & officia incumbere. Interim verò tametsi benè viuendi formam in seipso ostenderet, non tamen seipsum ostentabat. Morum grauitas etiam in ipso vultu relucebat: animi summissionem & modestiam incessu & habitu fatebatur.

Iam verò contemplationis desiderio & amore flagrabat, quippè qui semper bonis meliora, potioribus optima adijcere conaretur. Quasi obiter iā gustauerat, quoniam suauis est Dominus, & totis animi medullis vni Deo vacare cupiebat: vt suauitatem illam non iam delibaret, sed pleno mentis gutture hauriret. Adolescētia igitur

in

in iuuentutem abeunte, Dauidis instar cum tartareo Golia singulare certamen inire cupiens, locumque ei certamini opportunū inquirens, prius tētare cōpit, posset ne Saulis, id est, mundanæ nobilitatis, armis indutus incedere. Cernens autem ea arma magis oneri sibi esse, quàm adiumento, (Non enim eorum habebat vsum aut consuetudinem) & locum & arma mutauit. Animaduertens se iam annos natum sex & viginti, animoque & corpore virilem, cum Dauide quinque lapides è torrente in sua pera reposuit, id est, stigmata Domini Iesu cum Apostolo in corde & corpore tulit, baculumque pastoralem, id est, moderationem siue discretionē, qua & vitia cōcerret, & seipsum prudenter regeret, fundamque manu tenens, id est, scripta diuina re & opere exequi volens, ad palēstrā campum properauit. Audiēs autem Carthusiam Portarum huic certamini aptam, (Iam enim plerique alij eo in loco Goliām strauerant) eō se contulit, exploraturus num verus ad ipsum rumor allatus esset. Comperit autem famam re ipsa inferiorem, mirificeque exhilaratus, maiores animo vires concepit. Inter ceteros enim didicit ibi duos fuisse athletas fortissimos, eosdemque eius loci Priores siue Præfectos, qui de Golia illustribus aucti victorijs, sempiternæ felicitatis amplissima præmia reportassent. Ex ijs alter fuit Bernardus, cuius hortatu beatus Bernardus Abbas Clarauallensis exposuit Cantica canticorum: quique post suum obitum in ea Carthusia sepultus, multis claruit miraculis: Alter verò non impari meriti sanctus fuit Anthelmus, qui primò primariæ Carthusiæ Prior cum fuisset, inde factus est Portarū Carthusiæ Prior, postea verò Episcopus Bellicensis: cuius vitæ sanctitatem multa & viuētis & defuncti miracula testantur. Atque horum duorum præcipuè exemplis animatus Stephanus, non difficilem sibi de antiquo hoste diabolo victoriam pollicebatur. Aperit igitur eius loci Priori & fratribus propositū suum: magna instantia orat ab ipsis recipi in monachum & seruum omnium propter Deum. Illi verò propensius animis assentiuntur, & pacis osculo, vt habet eius instituti consuetudo, peramanter acceptum, hortantur vt si quas habeat cum aliquo controuersias, prius eas expediat, de rebus suis constituat & ordinet, certumque expromat diem, ad quem rursus adesse velit, & monasticum habitum induere. Sed cui ille quicquam deberet vel obnoxius esset, qui sine querelis semper vixerat? Breuementur præfigit terminum, vt interim vestes & alia necessaria præparentur.

Deindè tempore illo euoluto, adest pugil fortissimus, cominus cum hoste terribiliter præliaturus: statimque habitum monasticum induens, cum ingenti seruore id vitæ genus auspicatur: ita vt breuè eius instituti regularibus disciplinis & exercitijs instructus, de seipso cunctis viuendi specimen præberet. Nam tametsi complures illic inuenit miræ sanctitatis & poenitentiæ viros: at tamen breuè per multa sanctitatis opera seipsum exhibuit religionis exemplum: seque totum offerens Deo in holocaustū, studebat mundo emori, vt Christus in ipso viueret. Domabat corpus suum vigilijs, ieiunijs, flagellis, & pro more Carthusiani instituti, veste cilicina, potuque aquæ & pane arido. Nihil de monasticæ disciplinæ austeritate omittebat, quàm cōmunis Regula vel Maiorum exempla admitterent. Cum enim singulis hebdomadibus ex Canonis sui præscripto Carthusiani tribus diebus solo pane, aqua & sale victitēt, ille præ ceteris Ordinis instituta cum vsura quadam exequi cupiēs, pro maiori temporis parte ad mensam suam vix quicquam præter panem & aquam admisit. Et panis quidem ab vna parte ponebatur, ab altera codex: dumque vicissim ad ea oculi distraherentur, vtrique homini alimonia præbebatur. Aderat verò etiam scutella cum aqua, quæ potum & salilaginem ministraret. Eiusmodi epulis seruus Dei contentus, vix quicquam vnquam præterea mensæ suæ inferebat.

Porro erga venerabile altaris sacramentum tanta ei deuotio & attentio inerat, vt totus lachrymis madens, cum ipso Christo ad crucem affixus videretur. Sanè omnis eius vita, ingēs quoddam miraculum fuit. Propriam volūtatē modis omnibus studuit proterere, ocium animæ inimicū & exitiosum vitare, orationi, meditationi, contemplationi, sacrorum psalmorum perscrutationi diu noctuque vacare, labori manuario & corporalibus exercitijs horis ab Ordine statutis incumbere: denique nullum omninò prætermittere tempus, quo non vt bonus agricola in Dominico agro laboraret. Indè verò in dies augebatur eius amor & seruior erga Deū, opinioque sanctitatis eius inter fratres, & celebre nomen intus & foris, sed ita tamen, vt fama esset veritate & re ipsa minor. Omnes Stephanum Christi militem prædicabant, omnes laudibus efferebant, omnes de eo loquebantur, omnes eum suspiciebant & admirabantur.

1. Reg. 17.

Ibidem.

Gal. 6.

Bernardus
Prior Car-
thusianus.Anthelmus
Prior pri-
marie Car-
thusiæ.

Cap. 4.

Induit Ste-
phanus mo-
nasticū Car-
thusianorū
habitum.Affigit cor-
pus suum.Eius absti-
nentia.

Cap. 5.

Magna eius
deuotio et
ga Euchari-
stiam.

rabantur. Et ut de interiori eius homine taceamus, cuius pulchritudinem, puritatem, constantiam, & fortitudinem satis indicabant mores & vita: semper exteriorem hominem tanta modestia, tamque decenter componebat, ut nil prorsus in eo appareret, quod posset intuentium animos offendere. Quis verò nisi coram Deo & Angelis eum crederet conuersari? Et ut dictis fidem conciliemus, vnum è multis non admirandum duntaxat, sed etiam imitandum commemoremus, nam omnia eius præclare & sanctè gesta numerari vix queant. Orabat quandoque coram Crucifixi imagine, & contemplationi inherebat: & ecce subito Angelus Domini in humana effigie, quæ solet à sanctis hominibus conspici, assistit ei, operibus & studiis eius delectatus. Testes eius rei sunt, qui suis oculis videre, homines profectò religiosi valde & fide dignissimi, qui Deo disponente, ut testimonium perhiberent de homine, casu eò aduenerant. Est autem verisimile, crebrò illi eiusmodi obtigisse: sed celabat talia accuratè, nè humanæ laudis aura subreperet.

Angelica
inter oran-
dum fuit
præsentia.

Cap. 6.

Præficiunt
Carthusiæ
Portarum.

Cùm iam verò multis annis vixisset solitarius in cella, & hostem tartareum egregiè debellasset, dignus & idoneus visus est, qui alijs regendis præficeretur. Nam defuncto vel absoluto Carthusiæ illius pastore, ab omnibus, licet inuitus & repugnans, electus est in Præfectum eius cœnobij. Qua verò prudentia & strenuitate, quàm sollicitè & zelosè atque ad monastici canonis normam, illam Dei domum gubernarit, vitia extirpando, virtutes ferendo, non faciliè quis possit explicare. Non enim verbis tantum, sed etiam exemplis pugnando cum hoste importunissimo, non immeritò dux populi Israëlitiçi videbatur effectus. Haud secus enim, ac propriam salutem, suorum in omnibus profectum & pacem sitiebat & procurabat. Ab ipsius doctrina & magisterio cunctis eius loci habitatoribus perfectæ religionis exempla promebantur, ita ut omnes inde sanas institutiones & piæ deuotionis incitamenta haurirent. Qua re factum est, ut repenti, non solùm per eam regionem, tam sancti pastoris suavis odor spargeretur, sed eius etiam limites excederet. Nec verò subditis duntaxat suis, sed & multis alijs prodesse conatus est. Aduentantibus enim hospitibus, animarum salutem expetentibus, quorum erat ad illam domum frequens concursus, cibum vitæ porrigebat: vnde non pauci eius monitis ad viam salutis reducti sunt.

Multos suis
monitis ad
viam salutis
reducit.

Cap. 7.

Eligitur in
Episcopum
Diensem.

Interim Deus volens lucernam tantam super candelabrum poni, ad altiora eum prouehi curauit, ut luceret omnibus, qui erant in Ecclesia Dei. Accidit tum, ut ecclesia Diensis suo pastore destitueretur, & collegium eius ecclesiæ de successore tractaret. Erant varia Canonicorum vota, & nunc hunc, nunc illum, pro suo quisque iudicio, statuunt eligendum. Quidam inter eos moderatores, sed ij pauci, in magnum illum Carthusianum Stephanum sua suffragia conferunt, commendant mirifice eius sanctitatem, prudentiam siue discretionem, affabilitatem, religionem. Quid multis? Omnes illis assentiunt, omnes lætantur, etiam illi, qui propensiores erant erga alios eligendos. Quæ igitur ex omni æternitate Deus ad hoc munus elegerat, illum etiam homines eligunt tempore diuinitus præstituro. Sed quòd non ignorarent, sine multa vi eum ab eremo auelli non posse, ad summum Pontificem pro obtinenda confirmatione properant, ipso interim in sua Carthusia latitante, & quid de ipso alij machinarentur prorsus ignorante. Vbi autem Romanus Pontifex audiuit quem elegerent, impensè lætatur: ait eos tali pastore beatos fore, atque eius eligendi consiliū à Deo manasse. Iam enim sanctitas vitæ eius apud omnes erat peruulgata & ad ipsius quoque Pontificis aures peruenisse videtur. Mox igitur electio à Pontifice autoritate Apostolica confirmatur, & Stephano præcipitur atque mandatur, ut ecclesiæ Diensis, cui, Domino disponente, esset destinatus, regimen nulla occasione suscipere cunctetur. Aduolant cum ijs mandatis Canonicis Dienses, ostendunt Stephano literas Apostolicæ confirmationis: eum totius ecclesiæ Diensis nomine rogant, ut electioni assentiatur. Ille, perlectis Pontificis literis, & verbis Canonicorū auditis, sic eos

Confirmatur à summo
Pontifice.

Recusat E
piscopatu.

compellat: Miror viros sapientes in hominem idioram & incultum eremi cultorem, rerum politicarum vel secularium prorsus imperitum, tanti oneris sarcinam conijcere voluisse. Cessate, quæso, cessate. neque enim hac in re poteritis vnquam voto potiri. Illis ediuersò instantibus, rogantibus ac postulantibus, ut suo assensu ipsos consoletur, tandem verbis beati Hugonis, quondam monachi Carthusiani & Lincolnienfis Episcopi, sic eos fertur allocutus: (Is enim beatus Hugo iam ferè biennio antè decesserat è vita, multis miraculorū signis coruscans) Certū habetote, nõ esse in meo sitū arbitrio, ut fiat id quod vultis. Nouistis me esse monachū, & alterius volūtatī subiectum,

Itius Hugonis
vita
habetur 17.
Nouemb.

nem-

nempe Prioris Carthusiæ, cui ad mortem vsque obediendi mihi incumbat necessitas. Tum verò ratio non admittit, vt domus huius cura abiecta, alteram ecclesiam suscipiam gubernandam.

Hoc illi responso accepto, cum viderent se nihil apud illum posse proficere, alijs literis Pontificis impetratis, quibus mandabatur Priori Carthusiæ, vt cum compelleret obepire, Carthusiam adeunt. Id vbi beatus Stephanus resciuit, cernens nullam sibi tanti oneris euadendi viam superesse, fugæ præsidium captat. Assidua enim contemplatione Deo inhærens, nullo modo ferre poterat à tantis animi delicijs se auocari. Postquam autem literæ Pontificis domino Iacelino Priori Carthusiæ sunt oblata, ille mox vt vir prudentissimus & magnæ virtutis, Pontificis mandatum exequi studuit. Quæstus igitur Stephanus & repertus, à Priori Iacelino precibus & præcepto cogitur electioni consentire. Deducus verò à Canonicis illis cum multo gaudio & honore Viennam, illic à tribus Archiepiscopis solenniter est consecratus anno gratiæ millesimo ducentesimo octauo. Redditus indè sponsæ suæ ecclesiæ Diensisi, & cum multa celebritate & exultatione in Episcopi cathedra collocatus, monastica instituta, morum grauitatem, virtutis constantiam, aliaque suæ religionis exercitia non solum non omisit, sed etiam aliquid ad ea adijcere studuit. Solus autè Deus, qui ei præstitit, & ipse, qui accepit, compertum habent, quàm ab eo tẽpore præuentus sit in benedictionibus dulcedinis diuinæ, quàm sit gratia electionis repletus, quantum inebriatus ab vbertate domus Dei.

Ab ipso autem Episcopi ministerio suscepto, diuinum officium nõ in facello suo, vel loco secreto, sed in summa æde cum Canonicis suis deuotissimè persoluebat: & quotidie ferè saluarem Deo hostiam offerens, multa deuotione affectus, magnos lachrymarum imbres fundebat. Mirabantur omnes hominem contra humanæ consuetudinis vsum, ex humili monasterio repente ad summa prouectum, plùs humilitate quàm dignitate, plùs religione quàm dominatione creuissè. Ille verò nihil tale de se sentiens vel cogitans, ad cordis sui custodiam & melioris propositi cõstantiam tuendam, hoc semper apud se tacitus versabat: Stephane, Stephane, ad quid venisti? Vide & accuratè perpende, quam sis de tam illustri sponsæ coniunctione Deo rationem redditurus, si eo, quo par est, honore, studio, labore & diligentia illam non fueris amplexatus. Et quemadmodum de Domino Salvatore legitur, quòd cœperit facere & docere: à primo die illius despõsationis suæ, illa in seipso agere curauit, quæ erat alios docturus. Cum autem iam concionando, exhortando, visitando cœpisset exercere munus suum, & totius populi cum multo zelo studere salutis, inuenit gentem illam miseram, & execrabili consuetudine cæcam, non honorare diem Dominicum: immò verò contra Dei præceptum diabolo illum dedicare, quòd illo solo die exercerentur nundinæ, tabernæ, choreæ, ludi, luxus, & perniciofa spectacula. Quamobrèm ad populum concionatus, blandis & mellitis verbis, apertissimisque rationibus ostendit eis peccati illius enormitatem, diuinæque maiestatis offensionem & contemptum. Sed gens belluina & cæca, non solum non admisit sermones eius, sed etiam per contemptum eos audire recusauit. Dolens autem seruus Dei tam proteruos illos ad corrigendos mores, ad ritus impios tam planè barbaros, tam erga religionem Christianam insolentes, tam vita prophanos, acrius insistendum existimauit. Itaque intelligens se non mercenarium esse, sed pastorem, constituit opportunè, importunè prædicationi incumbere, si fortassis possent respiscere à diaboli laqueis, à quo captiui tenebantur. At surdas illorum aures sermo diuinus minimè penetrabat. Tum verò magno animi dolore concepto, Apostolicum virum referens, & sui Apostolatus signa euidentè ostendens, præcepit dæmonibus, qui ad ea, quæ diximus, facinora illos incitabant, & quorum voluntati parebant, vt sine vlla cuiusquam lasione palàm se eis visendos exhiberent. Mox pãrent illi dæmones, quem homines pernicaces audire nolebant. Videre tum licebat horrendum & terribile spectaculum, dæmones procera & immani statura, nigerrimos, cornutos, foetorem & flammam spirantes, ad viri imperium apparere cunctis, rursumque recedere, nec quenquam lædere posse. Cœpit ergò occæcata gens aperire oculos, vitam & mores corrigere. Sed quid mirum, si tam mira effecit vir admirabilis? immò verò non ipse, sed Deus in illo? Alioqui, Tu es Deus, inquit, qui facis mirabilia.

Ad Portarum Carthusiam, vndè assumptus fuerat, pro spiritali recreatione crebrò se conferebat, & instar aliorum degebat in cella solus, orationi & contemplationi

Carthusiam
primariant
intellige.

Cap. 8.

Cogitur à
superiorib⁹
Episcopatu
acceptare
S. Stephan⁹.

Cap. 9.

Diuinū of-
ficium cum
Canonicis
suis persol-
uit.

Act. 1.

Prophana,
rio Domi-
nicæ diei.

Cogit dæ-
mones se
visibiles ex-
hibere po-
pulo, quem
deceperat.

Psal. 76.

Cap. 10.

Vide humili-
tatem. tioni attentissimè vacans. Nihil ibi de Episcopi maiestate præ se tulit, sed humilè monachum subiectione exhibuit. Vestibus & lectuli operimentis non alijs, quàm ceteri, utebatur, cilicio semper nudum corpus atterente. Denique solo pontificis annulo excepto, ab aliorum consuetudine in nullo discrepabat. Sapius etiam inuisebat loca religiosa ipsi familiaria, conuocatisque fratribus, mellifluis sermonibus eos exhortabatur & instituebat, ab eisque recedens, illorum precibus humiliter se commendabat.

Cap. 11. Quàm erga peccatores humanus, benignus, & misericors fuerit, vno exemplo, ceteris prætermisissis, satis sit declarasse. Quidam ex subditis eius ægrotans, diabolo illum possidente, vultu, voce, alijsque signis se desperare significans, & peccata sua confiteri renuens, à nemine voluit audire verbum Dei, Vbi id cognouit vir Dei, dolens miseri hominis vicem, ad eum accedit, hortatur ad faciendam cõfessionem, Dei misericordiam & clementiam pollicetur: sed diabolo tenaciùs peccus illud occupante, emollire eum non potest. Videns igitur alijs vtendum armis, ad solitas preces cum lachrymis se conuertit. Et ecce æger homo dæmone purgatus, ad virum Dei se

Hominem
desperantè
reuocat ad
salutem.

Psal. 51.

Ægrum
sanat.

Cap. 12.

Signo Cru-
cis pellit
tempestatè.

Excitat
mortuam.

Cap. 13.

Iob 31.

S. Stephanus
pacis conciliator.

Cap. 14.

Sanat bene-
dictione sua
ægrotam.

Cap. 15.

Feliciter
abit è cor-
pore.

Orta quandoquè immani grandinis tempestate, ita vt regio illa in præsens discrimen conijci videretur, signum Crucis contra illam edidit: & confestim reddita est tranquillitas. Quædam mulier diocesis eius ob sua, vt videtur, maleficia à diabolo præfocata, subito expirauit. Eius rei peruenit rumor ad virum Dei, qui tum non longè indè aberat. Is miseratus casum tam acerbum infausta mulieris, venit ad locum, vbi iacebat exanimis. Assistunt multi, narrant repentinum fœminæ interitum, condolent omnes, petunt ab illo suffragium. Ille verò summa pietate commotus, magnam fundit lachrymarum vim: orat pro ea Dominum, implorat eius misericordiam. Postea illa velut à graui somno euigilans, surgit: narrat Christi erga se misericordiam ob merita viri Dei, sibi que restituta, exiliens & exultans, laudat Deum. Id populus conspicatus, stupore & ecstasi repletur.

Nec minor eius fuit erga viuos, quàm defunctos misericordia. Quis enim in inopes, miseros, afflictos, calamitosos homines tam benignū se exhibuit? Exemplo sancti Iob, foris non mansit peregrinus: ostium eius cum liberali manu patuit indigentibus. Præter victum enim moderatū, quo ipse cum suis sustentabatur, omnia in pauperes erogabat. Eodem tempore, quo excessit è vita, pacem populo suo conciliauit à quibusdam eius aduersarijs, qui multis modis eum affligebant.

Imminente autem vitæ huius termino, quo Dominus eum à labore ad requiem perducturus erat, in morbum incidit, & extrema gaudij Diensis ecclesiæ luctus occupauit. Videres tum ecclesiæ suæ filios cursitantes cum multis & religiosis & popularibus, humanitatis studio ei sua officia exhibentes, sui quisque profectus gratiâ promereri cupientes, circa frequens ministerium sollicitos, pharmaca cõparantes & fomenta: sed seruo Dei nihil horū curæ erat: quippè qui sciret adesse migrationis tempus. Vrgentibus autem ecclesiæ suæ filijs, vt testamentum faceret, Nō est, inquit, necesse, cum omnia sint sponsæ meæ, quam gubernandam suscepi. Benedictionem & consilium petentibus non negabat: de mutua charitate & concordia omnes pariter admonebat. Porrò quædam ægrota mulier, quæ nulla medicorū arte poterat curari, vt audiuit virum Dei decumbere, pro recuperanda salute, eius benedictionē summo perè expetiit. Tandem ad illum intrōmissa benedicatur, & sana recedit. Ità ille vir sanctus, cuius memoria in benedictione est, dum corporis aduersa valetudine contabescit, alijs sanitatem impetrat.

Videns autem adesse supremum vitæ diem, confitetur peccata sua, petit Ecclesiastica sibi porrigi sacramenta, cunctisque ritè atque ordine confectis, inter verba orationis migrat ad Dominum Septembris die septimo, anno salutis millesimo ducentesimo tertio decimo, ætatis suæ quinquagesimo octauo, Episcopatus sexto. Conditus est in ecclesia beatissimæ Mariæ sponsæ suæ, quæ ad modum ipse iusserat: regnan-

te Domino nostro Iesu Christo, cui est cum patre & spiritu sancto eadē laus, honor, virtus & potestas in infinita secula, Amen.

Postquam autem ex huius vitæ tenebris ad illam lucem profectus est sempiternā, quo sanctissimum corpus eius humatum est, cum beatissimæ Mariæ virginis natiuitas in ea ecclesia solēniter celebraretur, filia Lamberti hominis Diensis, quæ ad tres menses luminibus orbata fuerat, ad sepulcrum eius adducta, mox visum recepit. Eodem die filia Martini cuiusdam quæ diurnis vexata febribus, vnus lateris sanitatem amiserat, ab amicis ad idem apportata sepulcrum, post suas preces & febribus liberata est, & lateris obtinuit pristinas vires: recessitque pedibus suis gaudens, quæ paulo antè aliorum manibus cum dolore apportata fuerat.

Cap. 16.
Miracula
post obitū
eius.

DE SANCTAE VIRGINIS DEIPARAE GENEALOGIA, DEQUE EIVS LAVDIBVS ET COMMENDATIONE, Sermo beati Iohannis Damasceni, ex 4. lib. de Orthodoxa fide, cap. 15. D. Iacobo Billio Abbate interprete.

QVONIAM de sancta atque omni laude sublimiore semperq; Virgine ac Dei genitrice Maria superius vtunque differuimus, idque quod præcipui momenti erat, ostendimus, nempe eam propriè ac verè Dei genitricē & esse, & appellari: nūc, quæ reliqua sunt, expleamus. Ipsa enim æuo omni antiquiore ac præsciente Dei cōsilio prædestinata, varijsque Prophetarum imaginibus ac sermonibus per Spiritum sanctum adumbrata, atque antè prædicata, certo tandem atque præfinito tempore ex Dauidica radice, quemadmodum ipsi promissum fuerat, orra est. Iurauit enim, inquit, Dominus Dauid veritatem, & nō frustrabitur eum? De fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Ac rursus: Semen eius in æternum manebit. Et thronus eius sicut sol in conspectu meo? & sicut luna perfecta in æternum, & testis in celo fidelis. Et Esaias: Orietur virga ex Iesse, & flos de radice eius ascendet. Enimvero quod Ioseph ex Dauidica tribu originem duxerit, sanctissimi Euangelistæ Matthæus & Lucas liquidò demonstrarunt: Verum hoc inter eos discriminis est, quod Matthæus ex Dauid per Salomonem Iosephum deducit: Lucas autem per Nathan: At verò sanctæ Virginis ortum vterque silētio præterijt. Quocircā scire operæ precium est, nec apud Hebræos, nec apud Scripturam sacram, hoc in more positum fuisse, vt mulierum genus recensetur: Verum hoc demum lege cautum erat, nè tribus vlla vxores ex altera tribu accerseret. Ac proinde Ioseph, qui ex tribu Dauidica ortum trahebat, iustitiamque colebat, (hanc enim laudem ei tribuit diuinum Euangelium) sanctā Virginem haudquaquam præter legis præscriptum despondisset, nisi ex eodem sceptro genus duxisset: Ob idque satis habuit Euangelista demonstrasse vnde Ioseph ortum traxerit.

Septēbris 2.
Cap. 1.

Psal. 131.

Psal. 88.

Esa. 11.

Matth. 1.

Luc. 3.

Mulierum
genus in scri-
ptura recen-
setur non so-
let.

Num. 36.

Matth. 1.

Quin illud quoque sciendum est, quod Lege sancitum erat, vt si quispiam sine liberis à vita decessisset, ipsius frater vxorem mortui in matrimonium acciperet, ac fratri semen excitaret. Itā, quod in lucem edebatur, naturā quidem secundi erat, hoc est eius qui genuerat: si autem Legem spectes, eius qui mortem obierat. Igitur ex stirpe Nathan, filij Dauid, Leui genuit Melchi & Pantherem? Pantherem autem genuit Barpantherem, (nam itā vocabatur) Barpanther rursus genuit Ioachim, Ioachim denique genuit sanctam Dei genitricem. Rursus ex stirpe Salomonis filij Dauid, Mathan ex vxore sua genuit Iacob. Mortuo autem Mathan, Melchi ex tribu Nathan, filius Leui, ac frater Pantheris, vxorem ipsius Mathan, quæ etiam Iacobi mater erat, matrimonio sibi copulauit, atque ex ea genuit Heli. Itā vterini fratres erant Iacob & Heli, ille nimirum ex tribu Salomonis, hic ex tribu Nathan oriundus. Porro Heli, qui ex tribu Nathan erat, nullis liberis susceptis à vitā migravit: eaq; de causā Iacob ipsius frater, qui ex tribu Salomonis fluxerat, ipsius vxorem accepit, fratrique suo semen excitauit, ac Iosephum progenuit. Ioseph itaque naturā quidem filius Iacob erat, à Salomone oriundus: Legis autem ratione, patrem habebat Heli, ex Nathan oriundum.

Deut. 25.